

Le Saltà

PLATA D'ENFORMAZIUN DAL COMUN DE MAREO - Nr. 11/2013 - 16 de setèMBER 2013.

Comun de Mareo, strada Catarina Lanz 48, 39030 Mareo, telefonn 0474/501023, fax 0474/501644,

www.comun.mareo.bz.it

info@comun.mareo.bz.it

**"Al è en bel post La Pli,
vignönn dess s'al recordé..."***

Le paîsc d'La Pli à ciafé la strada de zirconvalaziun,
co è gnüda daorida eniann d'isté.
En capitul de agn röa a na soluziun.

*da na ciancia de Lejio Baldissera

La Pli - Brach: inće la varianta po gnì fata

Dezijiuns tutes dla Junta de Comun tles sontades dai 12 de jügn ai 28 d'agost

LAÛRS

Scora de Musiga Al Plan: la firma Möbli Mareo Sas con sonta te Mareo è gnüda enciariada da condü l'aredamont, por en cost de 24.733,25€ plü IVA. La Junta à spo inće aproé spëises emplü: pai laûrs da eletrizist 3.262,62€ neto (Verginer Martino Sas con sonta a San Martin de Tor), pai laûrs termosanitars 1.970,29€ neto (Termo A. Clara con sonta a San Martin), pai laûrs da tislér 2.185,57€ (Miribung Sas con sonta a La Val).

Ala firma Nistem Snc da San Martin i èl gnü paié fora la soma de 1.061,56€ (IVA laprò) por avèi isolé l'entrada dal implant da scialdé.

La Junta à aproé la pert finala dai laûrs fac dla dita Miribung Sas con sonta a La Val, por la soma neto de 84.551,35€, dai laûrs fac dla firma Verginer Martino Sas con sonta a San Martin, por la soma neto de endöt 88.515,07€, y dai laûrs fac dla firma Erardi Oswald con sonta a Al Plan, por la soma neto de 103.188,84€.

Strada Rina - Pecëi - Tintal: Le dr. inj. Christof Staggl con stüde a San Iere à ciagé l'enciaria da laoré fora en proiet de müdaziun/enjunta por le pröm lôt dai laûrs de sistemaziun y renforzamont dla strada, por na oferta de 2.328,04€ (contr. y IVA laprò).

Strada La Pli - Brach: La firma Ploner Srl da Bornech à ciagé da fà i laûrs de costruziun dla strada, por la soma de 489.827,67€, al neto dal arbas de lizita dal 42,59% plü i cosc por la sügherté de 9.585,59€. Con la firma àn slüt jö d'aorì 2013 na acordanza a bones, con chëra che al è gnü avalié les rerserves dla firma Ploner, co preodea cosc emplü de 29.204,07€ plü IVA. L'acordanza è gnüda aproada dla Junta.

Le dr. inj. Günther Schönegger con stüde a Bornech è gnü enciarié da laoré fora le proiet de varianta

Le salamont altaete tla Scora de Musiga nea fej pariüda. La ciäsa va en funziun eniann da d'altonn por i cursc de musiga.

por la strada, por en onorar de 15.717,91€ (contr. y IVA laprò). Le medemo à inće ciagé l'enciaria dla sorastanza, mosöres, contabilité y coordinaziun de sügherté tla fasa d'esecuziun dai laûrs, por en onorar de 18.106,27€ (contr. y IVA laprò). Le proiet de varianta è gnü aproé tla sontada de Junta dai 10 de messé 2013, y prevëiga cosc de 249.704,00€ plü IVA.

Dertan i laûrs àn ciagé fora che al jea debojügn da mëter apost inće en rogn, porchël è la firma Ploner Srl inće gnüda enciariada da fà chisc laûrs, por na soma de 39.999,65€ plü IVA.

Le dr. gheol. Michael Jesacher da Bornech à ciagé l'enciaria de control dla pert geologica dai laûrs, por en onorar de 1.357,62€ (contr. y IVA laprò). Le gheom. Helmuth Palfrader à gnü enciarié da arjigne en plann de partiziun, por en onorar de 4.600,71€ (contr. y IVA laprò)

Canalisaziun Rina: Por laûrs de sistemaziun d'en tòch dla canalisaziun, fac dla dita Verginer Srl da San Martin, èl gnü sorantut na spëisa emplü de 2.427,15€.

Plaza danter Scora de Musiga y paiun d'Al Plan: La dr. arch. Marlene Dolar - Donà à ciagé l'enciaria da arjigné le proiet esecutif por sonté plantes y fà vërt, por en onorar de 629,20€ (contr. y IVA laprò).

Monumont dai tomès Al Plan: por la realisaziun dal monumont nò, à la Junta ciámó aproé da sorandé laûrs desvalis a dites de Mareo (laûrs belo fac): ala firma Zimmerei Palfrader d. Palfrader Gabriel laûrs da zompradü emplü por 380,00€ plü IVA; ala firma Erlacher Georg l'esecuziun dai laûrs de proietaziun por 1.331,00€ plü IVA; ala firma Gebr. Valentin Snc la realisaziun de laûrs por la deponüda dles gherlandes y linternes por 1.135,00€ plü IVA, al dr. inj. Egon Pescollderungg l'esecuziun dai cunc statics por na spëisa de 377,52€ (contr. int. y IVA laprò).

Laûrs por le prigo da peres a Framacia: Belo dal 2012 à la Junta aproé le proiet dai laûrs laoré fora dal dr. inj. Herbert Lanz, co preodea cosc de endöt 92.589,60€.

La Junta à tla sontada dai 17 de messé enciarié la Pronorm Consultin Srl con sonta a Balsan da laoré fora la documentaziun d'escriziun dai laürs. Le gheom. Martin Krautgasser con stüde a Percha à ciafé la direziun dai laürs, por en onorar de 3.271,84€ (contr. y IVA laprò). Tla sontada dai 28 de agost ti à la Junta sorandé i laürs ala firma S.T.C. Srl con sonta a Balsan, por la soma de 40.038,02€, al neto dal arbas de lizita dal 42,68%. Laprò el da cumpedé 2.000,00€ de cosc por la sügherté.

Eghes Rina: Deache tal zënter da Rina el ega co rogorea dal terac de Comun te garasc privates, à la Junta enciarié la firma Markus Erlacher con sonta te Mareo da fà laürs por abiné sò les eghes, por na soma de 7.200,00€ plü IVA.

AL VËN PAIÉ FORA CUNC

Ala Comunità Comprensoriala Val de Puster ti el gnü paié fora la soma de 35.597,00€, desco cuota 2012 a ciaria dal Comun de Mareo, por le sorvisc de assisténza te ciása.

La Junta à impegné la **soma mascima de 7.000,00€ por la cumpra de material didatich por les scolines**. Por le material vëgnel dla Provinzia en contribut de 770,00€ por la scolina da Rina, 652,20€ por chëra d'La Pli y 1.970,00€ por chëra d'Al Plan.

Deache i cosc reconesciüs por la Roa de Cianross è gnüs retifichés da 300.000,00€ a 292.352,00€, à **le Comun de Mareo mossü ti rëter ala Provinzia la desferonzia de 7.648,00€ plü fié, por endöt 8.393,52€**.

Al stüde legal assozié Kofler/Baumgartner/Kirchler con sonta a Bornech ti el gnü paié fora la soma de 6.345,06€ **por avëi defonü les rajuns dal Comun tal racurs envié ia dala sign.a Elsa Gasser Ties dan la Curt de Cassaziun da Roma**.

Al arch. Christian Agreiter con sonta te Mareo ti el gnü paié fora la soma de 1.006,72€ (IVA laprò) por avëi laoré fora les müdaziuns al plann d'atuaziun por le raiun

d'espansciun "Pincia de Calogna II".

Al Consorz dai Comuns de Südtirol ti el gnü paié la soma de 1.874,74€ (IVA laprò) desco 2a rata dal contribut anual 2013.

Ala Ciasa de Palsa Ojöp Freinademetz da San Martin ti el gnü paié la soma de 44.038,95€, desco terza rata por l'aredamont.

ENCIARIES

La firma Kofler & Rech Spa con sonta a Valdaura è gnüda enciariada da asfalté tòc dla strada danter Al Plan y Pederü, por en cost de 36.615,99€, al neto dal arbas de lizita dal 4,40%, plü i cosc por la sügherté de 800,00€. Laprò à la medema dita ciafé da asfalté tòc dla strada Plazores por la soma de 36.111,28€, al neto dal arbas de lizita dal 5,27% (plü 800,00€ por la sügherté).

La firma Termoladinia Srl con sonta a La Val à ciafé l'enciaria da condü y mëter sò en implant termoregoladü por le frabicat dla scolina y scora elementara d'Al Plan, por na soma de 12.948,32€ plü IVA.

Dla firma Computer @ssistence Sas da Bornech el gnü cumpré en computer por la biblioteca, por la soma de 1.548,80€ con IVA laprò.

Le dr. inj. Egon Pescollderungg d'Al Plan è gnü enciarié da fà le proiet esecutif por la costruziun de na plaza da parché a Rina, por en onorar de 3.674,53€ (contr. y IVA laprò).

La firma Kröll Richard con sonta ta Türesc à ciafé l'enciaria da puzené fora la canalisaziun tla localité Lé dla Crëda y la condüta prinzipala a Mantëna, por na spëisa de endöt 2.400,00€ plü IVA.

La firma Betonform Srl con sonta a Gais à ciafé l'enciaria da condüt y mëter sò con (plaza d'Al Plan, dan ciása dal Canëster), por en cost de endöt 1.991,00€ plü IVA.

La firma Elektro Mutschlechner de Erich Mutschlechner con sonta

a Al Plan è gnüda enciariada da condü y mëter sò döes löms publiches a Rina, por en cost de 4.100,00€ plü IVA, da condü en cabl con atach por la plaza dla musiga a Al Plan por en cost de 490,00€ plü IVA, y da condü en armé Rack (por i atac dal internet) por la scora mesana d'Al Plan, por en cost de 1.901,12€ plü IVA.

I sign.s Pablo Palfrader y Iaco Rigo è gnüs enciariés con la **redaziun y formataziun dla plata d'enformaziun dal Comun "Le Saltà"** por l'ann 2013, por en paiamont brutto de 6.021,75€.

Le sign. Pablo Palfrader à ciafé l'enciaria da **mërer adöm la Cronica de Mareo por l'ann 2013**, por en paiamont lordo de 7.000,00€ (plü INPS y IRAP de competonza).

La Junta à fat fora da se lascé ete tla stritaria dan le **Tribunal Aministratif Regional**, dô che le sign. Harald Seeber à fat recurs por arjunje l'anulamont dla delibera de Consëi nr. 19/2012 dai 29 de jügn 2012 (ampliamont ücia Coronas). I avocaé Christof Baumgartner y Angelika Kofler è gnüs enciaries da defëne les rajuns dal Comun.

Le Comun de Mareo s'è lascé ete tla stritaria dan le TAR motüda man dal sign. Harald Seeber, por arjunje l'anulaziun dla delibera de Consëi nr. 54/2012 dai 14.12.2012 (müdaziun al plann urbanistich por l'ampliamont dla Ücia Coronas). Por defëne les rajuns dal Comun el gnü enciarié l'av. Dieter Schramm da Bornech, y adebité na spëisa de 2.500,00€.

Ala firma Ties Alfred & Co. Snc con sonta te Mareo ti el gnü dé l'enciaria da condü 2 portes pla scolina d'Al Plan por na spëisa de 2.200,00€ plü IVA, y da condü 5 armës daveré por la scora mesana d'Al Plan, por la soma de 1.650,00€ plü IVA.

AMINISTRAZIUN

Raiun d'espansciun Gran Pré: deplü assegnatars d'en tòch de terac por le frabiché alesiré s'è trat zoruch y à renunzié al'assegnaziun.

Plü avisa se tratera dal sign. Herbert Ties, dla sign.a Eliana Rungger y dla sign.a Raffaella Rungger.

La sign.a Gerda Videsott, assegnatara dla parzela nr. 2658/12 de 184 m² à damané da podëi baraté tòch y à ensciö cialé assegnada la parzela nr. 2658/11 (denant dal sign. Herbert Ties). La sign.a Katia Sorbatelli, belo assegnatara dla parzela nr. 2658/13, à damané da baraté tòch y à ensciö cialé assegnada la parzela nr. 2658/12 (denant dla sign.a Gerda Videsott). Le sign. Pepi Rindler y la sign. Flaminia Accorinti, denant assegnatars dla parzela nr. 2658/14, à damané da baraté tòch y à ensciö cialé assegnada la parzela nr. 2658/15 (denant dla sign.a Eliana Rungger). Ai sign. Marion Ties y Meinhard Erlacher ti èl gnü assegné 52 m² emplü sön la parzela nea nr. 2658/17.

Le dr. inj. Paul Rovara dal stüde tecnich Plancenter con sonta a Sterzing à cialé l'encíaria d'enjunta por la planificaziun dles prömes infrastrotöres tal raiun, por na oferta de 20.812,12€ (contr. y IVA laprò).

Raiun d'espansciun Ras: pal proiet esecutif co reverda i laürs dles prömes infrastrotöres tal raiun y fora dal raiun èl gnü aproé spëises emplü de 6.149,74€ (contr. y IVA laprò), ajache la soma dal proiet è corsciüda. La Junta à aproé da mëter da jì la prozedöra d'espropriaziun dles sperses rerservades al frabiché alesiré y ales operes de urbanisaziun. La spersa por le frabiché alesiré - che l'aministrazion ô cumpré - fej fora 939 m², la spersa de urbanisaziun 812 m², por endöt 1.751 m².

Università: Dò che inçe le Comun de Mareo à dé pro da compartezipé ales spëises por na professöra convenzionada tla Università Lèdia de Balsan - sonta da Bornech, èl sën gnü aproé en sböz dla convenziun por arjigné le post por la professöra, co se darà jö con le tema "Turism y mobilité tal raiun alpin".

Sön domanda dal sign. Pischung Wolfgang, à la Junta conzedü la

desviaziun al'oblianza dal respet dles destanzes legales, por la costruziun d'en tèt por na plaza da parché i auti, dal confin danter la pdt 4187/1 dal Comun y la pdf 690 desco inçe la pdt 3012/14 de proprieté dal sign. Pischung.

Al'Aministrazion despartida i èl gnü trasferì le 35% dla soma trata ete con le daz por Pederü dertan l'isté 2012. Sön le total de 51.278,13€ fej fora cösta soma rodunt 17.947,00€.

Al sign. **Giuseppe Palfrader** i èl gnü vonü 16 m² de terac de comun al prisc de 3.200,00€; ai sign.s **Paul Pedevilla y Maria Lanz** 29 m² al prisc de 5.800,00€.

Con les signures Bettina Call y Ruth Call èl gnü slüt jö en contrat por la zesciun dal dërt de sotterac a 30 m² dla parzela de terac 4194/1 CC Mareo. Le Comun i barata ales sign. Call 11 m² dla pdt 4184/1 y les sign. Call i dà 13 m² dla pdf 705.

PERSONAL

Ala dependonta sign.a **Silke Irsara** ti èl gnü conzedü 12 dis de feries ordinares, dai 7 ai 22 d'otobèr 2013, y laprò l'aspetativa por le personal con mituns, por la dörada de 24 mëncs, dai 23.10.2013 ai 22.10.2015. Ala secreteria de Comun sign.a Verena Ellecosta ti èl gnü conzedü l'aspetativa por le personal con mituns, por la dörada de 10 mëncs y 20 dis, dai 28.09.2013 ai 17.08.2014.

Ala sign.a **Karoline Untergassmair** ti èl gnü arlungé le contrat de laür a tomp determine desco assistonta aministrativa - VI. cualifica funzionala (50%), por le tomp dai 6.10.2013 ai 22.10.2015.

La Junta à aproé da tó sò personal por scores y scolines de nosc comun: la sign.a **Elke Wallnöfer** desco cöga dla scolina da Rina, dai 26.08.2013 fina ai 20.06.2014, con contrat a tomp parzial (34 ores al'edema - 89,47%); la sign.a **Caroline Huber** desco sorvidëssa pla scolina y refeziun d'La Pli, dai 2.09.2013 ai 20.06.2014, con contrat a tomp parzial (15 ores al'edema - 39,48%); la sign.a **Roswitha**

Crazzolarà desco cöga dla scolina d'La Pli, dai 2.09.2013 ai 20.06.2014, con contrat a tomp plën; la sign.a **Chizzali Renata** desco cöga por la refeziun tla scora mesana d'Al Plan, dai 2.09.2013 ai 20.06.2014; la sign.a **Rosmarie Verginer** desco cöga por la refeziun tla scora mesana d'Al Plan, dai 2.09.2013 ai 20.06.2014; la sign.a **Monika Miribung** desco cöga dla scolina d'Al Plan, dai 2.09.2013 ai 20.06.2014; la sign.a **Clara Chizzali** desco sorvidëssa pla scolina y dla scora de musiga d'Al Plan, dai 2.09.2013 ai 30.06.2014, con contrat a tomp parzial (28 ores al'edema - 73,69%)

Con le 1. de setëmber 2013 è le colaboradü dr. **Eduard Winkler** passé dala VI. ala VII cualifica funzionala, con mansciuns profesionales preodüdes dal profil profesional 59: gheometer con abilitaziun al eserzize de profesciun.

CONTRIBUC

A cöstes uniuns y istituziuns ti èl gnü conzedü en contribut: 900,00€ al Senioreclub Mareo; 500,00€ al Senioreclub Rina; en contribut straordinar de 2.500,00€ ai Scizeri d'Al Plan por avëi dörteré le Lën de Santa Maria; en contribut straordinar de 2.739,35€ ala Uniun di Ladins dla Val Badia por le Sas dla Crusc; 10.000,00€ al Comitè Al Plan Events por l'organisaziun dles gares de Copa Europa; 7.500,00€ ala Uniun Sport Mareo por cumpré en pulmin; 5.000,00€ ai Stödafüs d'Al Plan por cumpré elms nös; 30.000,00€ ai Stödafüs da Rina por cumpré en auto nò (tanch); 1.000,00€ ala uniun "Mareo laöta y encö" por la publicaziun dal liber "Ega d'Al Plan"; contribuc ordinars de 7.140,00€ ala Ploania d'Al Plan, 3.867,00€ ala Ploania d'La Pli y 2.292,00€ ala Ploania da Rina; 7.000,00€ ala Uniun dla jont atompada da Rina por le proiet "Recordanzas de porsones atompades da Rina"; 2.800,00€ al'Assügheraziun dai Tiers d'La Pli/Al Plan, 150,00€ al'Assügheraziun dai Tiers da Antermëia; 800,00€ al'Assügheraziun dai Tiers da Rina.

Mareo dan 20 agn

Le 1993 è sté caraterisé da de bor' fać: danter le gran médefü tal Hotel Clara o la desgrazia dal bus defora da Longega. Dal ater vers èl inće sté trepes ocajiuns de ligrèza: La Pli à ciafé na ciasa dles uniuns, Rina na scolina y Al Plan à festejé alangrana le iubleio dai 700 agn dal paîsc

Damperfora en cört val' sön le Comun de Mareo, co à dal 1993 en bilanz de 7.163.147.000 lires. Le Comun ti dà da laür a 20 porsones (6 impiegać, 4 laoranti, 4 laoranti te scora, na porsona a romené sò, 3 còghes y 2 verdes). Tles scores èl endöt 330 scolari: 175 tla elementara (89 Al Plan, 59 La Pli y 27 Rina), 100 tla mesana y 55 tles scolines.

Val' sön le tomp ciafun tla cronica Sas dla Crusc sot La Pli, olache Tresele Palfrader Willeit scrì ensiö: "Dal 1993 àl trep ploü, l'aisciöda è stada tompèria. Pasca à albü bor' tomp, Les Antlès inće, mâ en festa dal Cör de Gejù èl sté na locia de bel y an à sciafié da jì fo' Brach. Le mol à mené les erbes y an à motü man da sié a bonora. Dertan le sié fèn à le tomp cotan sceché. I tiers è gnüs scialdi belo dan San Matio de munt, deache al ea gnü nëis. Na bela noüda èl gnü en Vëia de Nadé."

Con le 1. de jenà èl Doro Castlunger da Grones co sorantol la enciaria da vizeombolt de Mareo. Da canche le Comun da Rina è roé pa Mareo (1926) è Doro la pröma porsona da Rina co ciafa cösta enciaria, scrì le cronist da Rina Heinrich Castlunger.

Ai 26 de jenà encër les 4 da doman èl gnü jö na gran roa de chi 100 metri cubic sön la strada dla Val Badia, defora da Longega. Trëi dis alalungia à la strada mossü romagner slüta al trafich y cösc bel amez la sajun da d'invern. Le trafich è gnü delöt tres Furcia y les strades d'La Pli - Sares y Ognès - Tintal. La strada ea ciámó sot le manajamont dal ANAS.

Ai 9 de forà vëgnel lité danö le comitè dai artejagn de Mareo.

Le Cor de Dlijia da Rina à podü festejé i 100 agn. (Foto: Sas dla Crusc)

Obojes Oswald de Gorghe vën sorastant y tol ete le post de Jep Tamers, co l'â fat por 15 agn.

Tla net dai 28 de forà ai 1. de merz rumpel fora encër les 2 da doman en gran médefü tal Hotel Clara, te chël che al perd la vita le môt de feter 2 agn Filippo Bertoli da Roma. T'La Usc dai 6 de merz stâl scrit che danter i "feris con borjades è inće gnüs portès te spitöl Giovanni Kanetscheider, so môt Pire y Pire Pedevilla (Peterle dal Criner) co laora te hotel". La noela dal bor' médefü â inće ciafé lerch tla televijiun nazionala. Dô la desgrazia è le hotel endô gnü arjigné, y à podü gni daorì por la sajun da d'invern, püch dan Nadé.

De merz à le Comun y le Consëi de Cöra d'Al Plan mené fora na cherta d'enformaziun ala comunità de paîsc, sön l'engrandimont dla cortina nea. Cösc preodea da cumpré terac privat y inće da trà jö la vedla ciasa de Catarina Lanz y la fà sò t'en ater post. Tla cherta vëgnel splighé che döt cant arà

en cost de 1,3 miliardes de lires, y che an s'aspeta che la popolaziun contribuësci con 300 miliuns - za. 1 miliun por familia. Comun y Cöra sa che nia düc n'è a öna da finanzié na ciasa privata. Y al vën ensiö fat na certa "presciun". Tla cherta stâl scrit ensiö: "An mëss anunzié che cösc envit ala colaboraziun i vën inće mené a chi co n'è nia a öna por l'engrandimont dla cortina (chi co orea na cortina nea t'en ater post), ciodi che les regoles democraches dla maioranza dess gnì respetades y al n'è dessogü por degügn iüst y bel da ponsé che an gnarà en dé sopolis söi cosé dai atri." T'La Usc dai 5 de jügn stâl scrit che la jont se lascia dlaorela da paié: 52 porsones à cina enlò paié ete sön le cunt dla cöra la soma de 78 miliuns de lires.

Ai 31 de merz lita le comun so raprejentant tla sozieté Edilmareo Spa. Al è Pepi Cristofolini, co se tol dant - ensiö La Usc dai 24 d'aorì - "da controlé plü avisa la cuantité de saorun co vën tuta fora dla ciavara".

Defata dô Pasca à motü man i laürs de ressanamont dla scora da Rina. Pormez al frabicat dla scora vëgnel fat en salf plurifunzional, co vën anüzé desco palestra y salf dles manifestaziuns, por en cost preventivé de 1,5 miliardes de lires. La gran novité è che Rina ciafarà tla frabica nea incé na scolina. T'La Usc dai 21 d'agost stâl scrit che "belo 15 scolars s'à anunzié por l'ann 1993/94". Cina che le frabicat n'è nia dan man, ciafa i mituns lerch "tla bela cîasa nea de Giovanni de Ioche", desche le cronist da Rina scrî.

Le Lönesc de Pasca ai 12 d'aorì èl gnü daorì ofizialmonter l'ann iubilair dai 700 agn d'Al Plan, con na mostra de dessëns y scrié de scolari sot al tema "Al Plan te 20 agn". En comitè motü adöm da mëmbri de Comun, dl'Aziënda y dal Consëi de Cöra à fistidié da mëter jö en program rich de manifestaziuns. Presidënt dal comitè è Stachio Erlacher. Ala pert èl spo incé Herbert Complojer, Lydia Flöss, Norbert Cristofolini, Paul Videsott, Pepi Cristofolini y Franz Call. Danter les initiatives plü emportantes alda la sëra con scriturs y ciantauturs ai 8 de mà, en concurs de scultöres de lën dai 5 ai 10 de messé, na mostra de fotografies vedles dai 5 de messé ai 12 de setëmber. En vëia dla Segra ai 11 de setëmber èl

gnü prejenté le liber "Al Plan - storia y vita dal païsc" scrit dal studënt jonn Paul Videsott con deplü colaboradus. En gaujiun dla segra èl incé gnü motü da jì na encuntada dai compaejans d'Al Plan aciasës foradecà, pa chëra che an à incé orü recordé i 25 agn da preo de siur Hans Maneschg da Cîanëi, miscionar tl'Africa. Ai 10 d'otober èl gnü descori dan cîasa de Comun le monumont "700 agn païsc d'Al Plan", realisé dal artist Hans Rindler de Berto, con l'aiüt artejanal dal för Horst Valentin dal Postmeister.

Por l'ann iubilair èl incé gnü lascé fà **en stempl dla posta** con lassora la dlijia de païsc. Tal tomp dai 7 d'agost ai 11 de setëmber èl gnü druché sò sön vignë cherta co jea fora dal ofize postal d'Al Plan.

I pröms mënsc dal ann è la strada Alemagna en tema atual por Mareo. T'La Usc di Ladins dai 10 d'aorì stâl scrit che "Dô che le comune da Toblach y le guern de Südtirol s'à detlaré daldöt contrars al'autostrada Alemagna tres l'alta Val de Puster, à le proietant, l'inv. Bonetti, porté dant dôes soluziuns alternatives." Pa cöstes soluziuns alda incé öna co prevëiga en tonel da Carbonin sot les munts dal parch natural fora, y fora por la Val de Mareo, döt adöm 30 km. Cüntra i planns de costruziun de cösta

strada vëgnel motü da jì aziuns de protesta te Puster y tal Cîadura. A Al Plan s'âl formé sön iniziativa de Pepi Cristofolini en comitè por la sconanza dal ambiont tla Val de Mareo. Le comitè envià da tó pert ala protesta ai 22 de mà a Toblach. Sön le jorantin dé fora dal comitè stël scrit: "Sëise ch'al vën baié da fà en toch dal'autostrada München-Aunejia da Cortina a Bornech tres la Val de Mareo y Al Plan fora? Cüntra l'idea de realizaziun d'en te' proiet messunse tignì adöm y se lascé sò por salvé nosc païsc dala roina totala. Porchël orunse tó pert ala protesta motüda da jì por i 22 de mà a Toblach dai comuns de Puster cüntra l'Alemagna!". Enteressant èl che sce an se parà dan 20 agn con pîsc y con mans, èl dan püc agn gnü fat stüdi por en tonel tres le parch.

Ai 25 d'aorì èl gnü inaudé y benedi la Cîasa dles Uniuns a La Pli, proietada dai architëc Silvano Bassetti y Franco Anesi da Balsan. I laürs à belo motü man dal 1988 y la frabica è gnüda a costé za. 2,2 miliardes de lires. La festa à motü man con la mëssa te dlijia ales 9. Aladô d'La Usc dai 1. de mà à le ploan pordiché zonza meses parores che al ti an rōa entrës ciamó dal grunt. Dô mëssa èl sté dan la frabica nea le salüt dles autoritës y dai sorastanc dles uniuns, sot la moderaziun dal assessur de comun Jep Agreiter. Les uniuns à contribuì dassënn al garaté dla festa: La Musiga à soné, le Cor de dlijia y le Cor dles ëres à cianté, i Scizeri y i Stödafüs ea ala pert, le Teater à prejenté en sketch da rì, en grup de jogn à porté dant en balet, le Consëi de formaziun à motü fora na mostra de fotografies. I ghesc enviës ala festa à da misdë podü jì tla ostarìa Sotrù a marëna. (La usc dai 1. de mà).

Cösc dé à la **Musiga d'La Pli soné le pröm iade sot la bachëta dal dirighënt nō Andrea Daverda** da Corterëi, co à tut ete le post da Siegfried de Mareo. Siegfried è sté dirighënt por 23 agn.

En San Florian à la dlijia da Curt ciafé en confarun nō, checio y

Ai 6 de messé encër les 14.30 èl sozedü na gran desgrazia sön la strada dla Val Badia püch defora da Longega: en auto arvenü da önn da tlo è salté te na coriera de sciuri da Orvieto, la coriera è jüda sora strada jö.

ghel. Da l'arjigné à fistidié Florian d'André, massà da Curt. Païé l' à la Vijinanza da Curt.

Ai 15 y 16 de mà èl sté gran festa a Rina por le secul de vita dal cor de dljia. La sabeda sèra èl gnü fat en gran concert sacral deboriada con d'atri cors. La domëgna èl gnü cianté por l'ocajun la "missa nr. 6. in G aux cathedralis", sot la direziun de Lois Huber de Hones. Le salut da pert dal cor è gnü dla presidënta Herta Prousch Rungger, por le Comun à saluté le vizeombolt Doro Castlunger. Signor Iaco Ploner à porté dant la storia dal cor te chisc 100 agn de vita. En momont particular è sté canche le cor à podü pié dô da pater Kolumban Gschwend, presidënt dla lia dai cors de dljia de Südtirol - la famoja medaia Palestrina, co ti vën sorandada ai cors co po mostré sô almanco 100 agn d'ativité - zonza interuziuns.

Ai 22 de mà vëgnel prejenté tla ciasa dles uniuns d'La Pli le romann nò de Iaco Rigo, dal titul "La fata". Le liber è nasciü te deplü posc: sôn en iade a Volterra, a Praga, a Pliscia y a San Petersburg - tal tomp de dui agn. La prejentaziun è gnüda fata dal dr. Willy Palfrader.

Dal 1993 èl gnü daorì inće a Al Plan en Club dai alcolisć en tratamont. Al vën manajé da Konrad Valentini y s'encunta vigne lönesc ales 8 da sèra, te local dai jog.

La squadra dal palê da Rina - 2. categoria, alenada da Paul Chizzali, slüj jô le campionat 1992/93 al 2. post deboriada con le Falzes. La partida de dezijun vën baldi pordüda y le salt tla categoria plü alta vën enjômé.

Ai 6 de messé encër les 14.30 èl sozedü na gran desgrazia sôn la strada dla Val Badia. En jonn d'La Pli è salté adöm con en bus da Orvieto. Le bus è roé sora strada jô cina jô te rü: bën 18 porsones à mossü lascé la vita. Danter les gaujes dal inzidënt vëgnel nominé la strada massa stronta, la velocitè

dai mesi massa alta. En monumont sôn le post recorda ciamó encô la borta desgrazia. Tla cronica d'La Pli stâl scrit che "Signor Merch, ploan d'La Pli, è jü sôle post a i dé l'ere sant y benedì les vitimes de cösta desgrazia."

Le medemo dé da sèra èl sté a La Pli na serada d'enformaziun por arjunje na miù colaboraziun tla sconanza dles viles. Le nojel dla sèra: les viles dess gnì sconades, mo la jont mës inće podèi vire y s'armere. T'La Usc dai 24 de messé scrî Tresele Palfrader Willeit ensiö: "Na vijun massa stara dles viles ne va nia bun, no por nos abitané, no por i tecnics y aministradus. Al ô ester dandadöt cöstes trèi cosses sôn chères che i tignun ennant...": 1) Tles viles mës ester la poscibilitè da laoré da paur dô criters da encô; 2) Deache i cosc de ressanamont è cotan plü alc co chi por fà val' danö ôl ester finanziamoné plü alc co dèidi; 3) Les istituziuns mës colaboré y enformé deplü la jont co abiteia les viles. Tresele scrîennant: "Les viles è emprömadedöt na cuestiun de porsones, spo pormó de architëtöra, de estetica, de storia."

Dai 8 ai 11 de messé à Andrea Comploi de Mena y Andrea Trebo dal Muiter fat la roda encër

i confins de Mareo. Le cronist Giuvani Pescollderungg scrî: "jenn dales 12 ales 15 ores al dé y fajenn endöt passa 20.000 m de deslivel. I dui alpinisc ti à dediché cösta roda al compagn Stefo dal Kehrer", co à albü l'idea da ti jì dô ai confins dal comun.

D'agost perd Rina sôa ultima botëga. Le cronist scrî ensiö: "Da canche jont se recorda, èl sté te nosc paisc la botëga "Gasser Angele". Dal 1956 à inće Ferdigg Franz cialé la lizonza y por 35 agn èl sté dôes botëghes. Dô la mort dla boteghiera Maria Gasser (1991) à i familiars dé sô la botëga y vonü la lizonza. Eniann d'agost l' à inće Ferdigg Franz dada sô y vonü la lizonza, y ensiö è Rina romagnü le su paisc dla valada zonza na botëga."

L'ultima domëgna d'agost èl signor Iaco Ploner da Corterëi co dij a Rina sôa mës de comié, deache al lascia le paisc por gnì ploan a Sinich (Maran). Desco scincunda da pert dal Consëi de Cöra ti èl gnü scinché na pitöra de Lois Irsara de Badia, co rafigurëia le ciampanin da Rina con iadedô la zeca da Pliscia, olache signor Iaco è da ciasa. Ai 11 de setëmber vëgnel tut sô le ploan nò signor Paul Campej, cherdé dal Vinzentinum ca a fà famëi dles ploanies da Rina

Ai 10 d'otober èl gnü descorì le monumont 700 agn Al Plan. L'ombolt è Paul Ties, dlungia èl Werner Frick, al microfôn Stachio Erlacher, le 2. da man dërta è le ploan signor Vitus Dejaco. (Foto: Giuvani Pescollderungg)

y Antermëia. Les tlès pòl pié dô dal degan signor Franz Sottara, nominé pûc dis denant.

Dai 24 ai 31 d'otober èl gnü motù da jì a La Pli la edema dla sanité, organisada dal Consëi de Formaziun, con la colaboraziun dles Fomenes, dal KVV, dla Jonëza y Jonëza da Paur. Motto dla edema ea "Da sté sagn èl plü saorì co plü tert da se vari!". Temesc è stës les dependonzes da alcohol, fòm y droghes, pröm aiüt tles desgrazies, les maraties dles ères, les maraties che an ciafa sce an se stà enré con se enstësc. En particular vëgnel reingrazié con na rima de Emma Rindler la éfom Purghele dal Moradù "por so idealism por la vita, por so trep savëi y so trep laür dal 1950 encà desco éfom dal comun de Mareo." La edema à albü na gran partezipaziun.

Ai 24 d'otober èl gnü tignì tla chidlara da Runcac la pröma gran chidlada por uniuns, associaziauns, firmes y clubs de Mareo. La manifestaziun - co vën fata ciamó aldedancö - è nasciüda da

na idea dal Poker Club JPHHE. Tut pert à endöt 32 squadre. La miù dles ères è stada Rosa Ferdigg da Rina, le miù dai èi Tone Call de Martin, la miù squadra la tislaria Palfrader. La chidlada à albü ince en bun fin. Cì co è gnü trat ete i è jü ala Cöra d'Al Plan, por dörteré le scagn dles ciampanes.

Ai 21 de novëmber vëgnel lité te Südtirol. Por le pröm iade se prejentëia ince le movimont politich "Ladins". Maròi sön lista è Pepi Cristofolini (Al Plan), Manfred Ferdigg (Rina), Anna Palfrader Willeit (La Pli), Max Rungger (Al Plan), Matteo Taibon (La Pli) y Bonifaz Willeit (Balsan - La Pli). Capolista è Carlo Willeit d'La Pli, co roarà spo ince te consëi provincial con 3.670 usc. Tla Val Badia nen ciafel endöt 1.814 - 475 te Mareo. Al è sté na sensaziun: por le pröm iade gnea i ladins raprejentës da en partì autonom, nia lié al partì de maioranza SVP.

Ai 30 de novëmber róa adöm le Consëi de Comun de Mareo. Al ordinn dal dé èl ince na tuta de

posiziun a na delibera provinciala, co prevëiga che la strada dla Val Badia tàii fora Longega. Le consëi de comun dij de no por rajuns economiches - turistiche. Argomonc è che les botëghes da Longega nen paiass dassënn lassora, mo ince che i sciori co passa ne vëiga nia plü sò cuntra la Val de Mareo, cì co vën odü desco dann turistich.

Ai 28 de novëmber vëgnel organisé sò La Val en gran batadù dles ères. Les mius dal dé è Helene Mutschlechner y Annelies Tscholl, co davagna dui leé de plöma. Secundes vën Rosina Mutschlechner y Iudita Burchia, co vën premiades con dui cadri.

T'La Usc dai 4 de dezëmber vëgnel publiché tabeles sön la istruziun de nosta jont. Te Mareo, con sü 2.570 abitané, vëgnel scrit che 19 porsones è zonza titul, 809 à la elementara, 902 la mesana, 188 la matura (78 èi y 110 ères), 12 à en diplom universitar, 36 na laurea (31 èi y 5 ères), 4 na laurea spezialistica.

Pröma Santa Comegnun a La Pli, dal 1993. (Foto: Sas dla Crusc)

Conzesciuns da frabiché

JÜGN

Skirama Plan de Corones, realisaziun dal Messner Mountain Museum "Corones", Plan de Corones

Erlacher Herbert & R., trà jö y fà sö danö na čiasa (Villa Clement), Al Plan

Tislaria Comploi Erich, fà sö na dita artejanala da tisler, Al Plan

Zingerle Sofia, fà sö na dita artejanala con abitaziun - lot 1, Al Plan

Zingerle Rafaela, fà sö na dita artejanala con abitaziun - lot 2, Al Plan

Trebo Ferdigg Anna Srl, ampliament sot tera ete dla spersa de vonüda dles botëghes "Trebo Ferdigg Anna & Co. Srl." y "Botëga Sauter" y costruziun d'en garasc sot tera ete - 1. varianta, Al Plan

Comun de Mareo, trà jö y fà sö danö la scora de musiga - proiet final de varianta, Al Plan

Erlacher Gottfried, costruziun d'en têt y realisaziun d'en laboratore por laoré la čern, Rina

Tasser G. & C., costruziun d'en punt nö sora la Gran Ega por l'azes

al emplant idroelettrich dô le rü d'Antermëia, strada dla Val Badia

Comun de Mareo, costruziun dles infrastrotöres dal raiun d'espansiun C3 "Ras", Al Plan

Skirama Plan de Corones, depnüda provisora de material čiaé fora, Plan de Corones

Palfrader Erich (Pré), Costruziun de na dita artejanala con abitaziun de sorvisc, Al Plan

Comun de Mareo, realisaziun dles infrastrotöres tal raiun produtif "Gran Pré II", Al Plan

MESSÉ

Schanung Maria Teresa, realisaziun de döes unitês abitatives, Al Plan

Erlacher Maria Cecilia, Palfrader Erich (Corjel), realisaziun de na čiasa d'abitaziun, Al Plan

Futurliving Srl, trà jö y fà sö danö na majun, Al Plan

Castlunger Walter, costruziun de na capela, Rina

Comun de Mareo, costruziun dal tru d'aventöra "Vire la natöra" danter Fodara Masarönn y Pederü - varianta, Val de Mareo

Ritsch Pietro, trà jö y fà sö danö na zopa dla coltöra y por la boacia, La Pli/str. Rara

Winkler Markus, fà sö na čiasa nea, Al Plan

Obwegs Francesca, trà jö y fà sö danö en čiac dla lëgna, Mantëna/Al Plan

Frenner Hanspeter, Mutschlechner Arthur, Mutschlechner Massimiliano, Palfrader Erich (Corjel), costruziun de cater magazîns, Pederü

AGOST

Erlacher Serafin, varianta, en pert en sanatoria, dal ampliament, La Pli

Bocaria Call S.N.C d. Call Karl & Co., ampliament y restruturaziun dal frabicat

Burchia Siegfried, costruziun d'en têt taché pla majun dal lü "Val", La Pli

Castlunger Filippo, ressanamont y arlungiamont de strades de campagna, y laürs da splané dui tòc de pré, Rina

Mutschlechner Friedrich Alfred, müdaziun dal ingres dla ücia de munt, Fanes

Sontades dla comisciun dal frabiché 2013

Data sontada

Ultimo terminn da dé jö

27 de setëmber

11 de setëmber

25 d'otober

9 d'otober

22 de novëmber

6 de novëmber

20 de dezëmber

4 de dezëmber

Por l'ordinn dal dé vëgnel tut en conscidraziun mâ domandes completes con döta la documentaziun aladô dal art. 10 y 11 dal ordinamont da frabiché de comun.

Avis

Dé internacional dla jont atompada

A i 1. d'otober vëgnel te nosta provinzia tignì por le cuarto iade le "Dé dla jont atompada - dé de encuntada!". Con cösta aziun festejëia les čiases de palsa de Südtirol le dé internacional dla jont atompada. Inće la čiasa de

palsa da San Martin tol pert. Dales 15.00 ales 18.00 è düc enviês da storje pro a se bëre en café y mangé en tò' de turte, por roé ensiö en contat con i assistis dla strotöra. Le fin de cösta aziun è chël da fà conësce les čiases de palsa desco

posé por cherié contac soziai. I colaboradus y colaboradësses dles strotöres à ensiö inće na poscibilité da mostré či valüta che so laür da vignedé a por la sozieté. Döta la jont è bel enviada da tò pert a cösta iniziativa.

Infrastrutöres tal raiun "Ras"

Dezižiuns tutes tla sontada dal Consëi de Comun dai 14 de jügn 2013

Müdaziun de bilanz: Le Consëi à aproé na müdaziun de endöt 139.682,17€. Les majeres somes è 34.400,00€ da paié zoruch na cuota de capital tal fond de rotaziun dla Provinzia, 40.850,00€ por retribužiuns y contribuéc a čiaria dai ënc, 10.000,00€ por scialdamont, 10.000,00€ por manutenziun auti de comun, 5.550,00€ por Le Saltà, 8.000,00€ por la Cronica, 3.000,00€ por na professöra convenzionada tla Università Lëdia de Balsan; 19.882,17€ por strades, 7.000,00€ por material tles scolines.

Stödafüs: Le Consëi à aproé i cunc consuntifs dal 2012. I Stödafüs d'Al Plan à albü entrades por 22.281,97€ y spëises por 32.140,96€, por en dejavanz de -9.858,99€; i Stödafüs d'La Pli à albü entrades de 63.580,00€ y spëises de 19.900,00€ - ensiö en avanz de 43.680,00€; i Stödafüs da Rina à albü entrades de 127.609,96€ y spëises de

L'Ombolt ilustrëia le proiet dles infrastrutöres tal raiun d'espansciun "Ras".

165.333,98€ - ensiö en dejavanz de -37.724,02€.

Planta dal personal de Comun: al è gnü: 1) straihé en post de personal co romëna sò; 2) trasformé en post de dëidacogo da orar a tomp parzial te orar a tomp plën;

3) trasformé en post de assistont tecnich t'en post da gheometer con abilitaziun al eserzize dal mestier.

Vonüda de terac: al è gnü aproé da ti vëne ala sign.a Paola Erlacher 30 m² dla parzela nr. 2835/6 CC de Mareo (sora le Mirabel), a

Aplicaziun dal Avanz d'Aministraziun

Tla sontada de Consëi dai 14 de jügn 2013 èl gnü aproé al'unanimité cösta repartiziun dal avanz d'aministraziun de 321.517,85€

Sorvisc ai Jogn Val Badia	8.000,00€
Scora mesana	4.000,00€
Manutenziun dles strades	90.000,00€
Iluminaziun publica tles trëi fraziuns	21.001,20€
Marciaipîsc da paiun čina te plaza d'Al Plan con ressanamont dal mür de cortina	10.000,00€
Por la roa de Čianros	8.000,00€
Salf manifestaziuns Al Plan (emplant de löms y audio)	21.000,00€
Condütes dal'ega paza Rina	3.000,00€
Emplant da regolé le scialdé tla elementara d'Al Plan	16.000,00€
Tët por le magazînn de Comun ta Ciamao (cosc emplü)	7.000,00€
Monumont dai Tomês	3.500,00€
Manutenziun frabiches publiches	60.000,00€
Proteziun zivila - provedimonc de sügherté por prigo da peres a Framacia	30.000,00€
Stödafüs Al Plan (cumpré caschi)	5.000,00€
Stödafüs Rina	27.000,00€
Sport Club Mareo (cumpré en pulmin)	7.500,00€
Partezipaziuns azionares (Ecocenter Spa)	516,65€

condiziun che la plaza dai auti dlungia, motüda adöm da cin' lercs da parché y da na plaza da ôje/tignì fora vègni salajada a spèises dla sign.a Erlacher.

Adejiuns: Le Comun de Mareo à cumpré 10 aziuns dla sozieté Eco Center Spa con sonta a Balsan, por la soma de 516,50€. Cösta è la sozieté co manajëia l'emplant da borjé ciomont a Balsan. Vigne comun è gnü envié da cumpré cösta quantité de aziuns.

Le Comun s'á spo inçe trat

fora dla "Aleanza por le tlima dles ciütês europees con i popui indigenns dles forestes tropicales". Le cost anual ea de 200,00€.

Contrac: Al sign. Roberto Mutschlechner (Bobo) ti èl gnü renové cina ai 30 de jügn 2015 la con-zesciun da podëi tignì la ücia da dé fora da mangé y da bëre al'entrada d'Al Plan.

Proieç: Le Consëi à aproé le proiet definitif por la realisaziun dles prömes infrastrotöres dal

raiun d'espansciun "Ras", laoré fora dal dr. inj. Paul Rovara, co prevëiga en cost dla opera de endöt 291.378,77€. I cosc è partis sò ensciö: 210.961,44€ de laürs daete dal raiun y 80.417,32€ por laürs defora dal raiun.

Nominaziuns: La sign.a Edith Trebo è gnüda nominada y proponüda desco raprezentanta dal Comun de Mareo por la renoaziun dal Consëi d'Amnistraziun dla Ciasa de Palsa ta San Martin.

Tecnologia

L'ADSL è sën atif

Ai 3 de setëmber èl gnü ativé la zentrala dla Telecom a Al Plan. Cò che an fej da ciafé fora sce i podëis damané dô l'ADSL sön osc numer de telefonn

La zentrala dla Telecom tal Lzënter d'Al Plan de Mareo è con i 3 de setëmber gnüda ativada ofizialmonter. Cösc ô di concretamonter che an po inçe slü jö contrac ADSL por l'internet snel, co dess funzioné miù respet ala situaziun che i àn albü cina sën. I contrac po gnü slüç jö en general con dotes les imprejes de telecomunicaziun, porchël dess düc i enterescês damané dô la impreja de crëta, por ciafé le sorvisc. Con l'ativaziun dla zentrala pòn ciafé na conesciun ADSL tal radius de 3 cina 5 km, a na velocitè danter i 7 y i 20 MB/s. Por les fraziuns da Rina y d'La Pli messaràn endere aspeté che

al vègni motü i coliamoné con la fira otica. La Provinzia roarà con i cabli a taché ete dotes les frabiches publiches. Dedô mëss le Comun fà ennant. La Provinzia à tlò belo motü da na pert 50 miliuns de euro tal fond de rotaziun, che i comuns po s'empresté por cösc fin, zonza paie fic.

VERIFICHE SCE AN PO FÀ EN CONTRAT

Por odëi avisa sce le sorvisc po gnü pitè sön osc numer de telefonn, èl la poscibilitè da verifiche diretamonter te internet, con püclicks. Chisc è i cater vari da fà:

1) jì ete sön le sît <http://adsl2.csi.telecomitalia.it>

2) Druché sön le link "Verifica Vendibilità XDSL"

3) Dé ete le numer de telefonn: ej. 0474/123456

4) Sot a "Tipo di servizio associato" èl da jì sön la opziun "ADSL Bitstream ETH fino a 7M (o fino a 20 M), dé ete le codesc mostré sò y druché sön "Verifica vendibilità". Dedô gnaràl sò sce an po fà le contrat o manco.

La Telecom Italia pòn contaté al nr. 187 (o 191 por les imprejes). Imprejes sön le teritore co pîta le sorvisc è inçe la Raiffeisen OnLine al 800 031 031 o la Brennercom al 800 832 832. Mo desco dit, an po damané le sorvisc pa vigne impreja de telecomunicaziun.

Ejompl de verifica dal coliamont, con le numer de telefonn dla ciasa de Comun.

Coreziun

Tal ultimo "Saltà" èl gnü publiché a plata 5 y 6 en articul sön l'internet snel, olache al è gnü scrit adenfal che "la Provinzia à tut adonfit dala Sozieté dai Lifé les fires otiches da Plan de Coronas cina jö La Miara". Les fires n'è nia gnüdes tutes adonfit, mo è gnüdes motüdes a desposiziun debann da pert dla Sozieté dai Lifé.

Bëngnüs te nosta comunità!

David de
Jan Palfrader y
Marion Clara,
Al Plan

Damian de Georg Rigo y
Caroline Huber,
La Pli

Greta de Gabor Sógorka y
Anna Frenner,
Al Plan

Dennis de
Hanspeter Hochwieser y
Evelyn Ploner,
La Pli

Pire de Karl Heinz
Maneschg y Arlinda Mama,
Al Plan

Flavio de Daniel y
Geanina Astefanoagi,
Al Plan

Menéde ete les fotografies de üse viadus!

Stimës geniturs, ala plata con i viadus nasciüs el dagnora trze co ti eiara. Deseo punt de referimont tolunse nos dagnora la residënza. Seç le genitur y viadù è residënt te Marçò, metunse ince ete la foto. Al è ince val' eaji che le genitur è residënt foradecà, mo abitëia te Marçò. Tlò periunse i geniturs da se fà ennant enstëse y mené adalereh la foto, por che ara pòi gni publicada. Tal proscimo Saltà gnaràl metü ete i viadus nasciüs dai 1. d'agost eina ai 15 de novëmber. I geniturs è enviës da mené ete la fotografia de söa piecra o so piecio ala mail palfrader@rolmail.net. Termo por mené ete è i 30 de novëmber 2013!

Armin de Hans Trebo y
Roswitha Vollmann,
Al Plan

Onoranzas dal Land Tirol: medaies te Mareo

En Santa Maria dal Ciöf à Carlo Ploner da Corterëi y Paul Pedevilla d'La Munt podü pié dô a Desproch la medaia al mirit dal Land Tirol

La Provinzia de Balsan y le Land Tirol sorandà vigne ann deboriada les crusc y les medaies al mirit dal Land Tirol. Al vën organisé na gran festa a Desproch, en Santa Maria dal Ciöf, con la sorandada solëna tla bela Hofburg. Eniann à incé dui marôi podü pié dô la medaia, plü avisa Carlo Ploner da Corterëi y Paul Pedevilla d'La Munt.

Tla motivaziun ofiziala stâl pa entrami sù miric tla enteressonza dal'ega da bëre, danter l'ater incé desco presidënc. Entrami po endere incé mostré sô d'atres ativitês de voluntariat a bën dla comunité d'La Pli. Pa Carlo Ploner pòn alzé fora che al è sté bën 47 agn pai Stödafüs, y al è sorastant dai zidlaês de Mareo, da canche le grup è gnü motü sô. Carlo y so

möt Felix è stês i pröms assoziês de Mareo pai zidlaês Ladinia. Paul Pedevilla è sté 27 agn massà da Pliscia, al è dal 1986 encà pal Consëi de Ploania, è sté pai stödafüs y fistidiëia incé da fà de vigne sort d'atri sorvisc a bën dal païsc.

Da pert dla comunité en iolan por les ores motüdes a desposiziun a bën dla comunité.

Dertan la sorandada dles onoranzas a Desproch. (Foto: Land Tirol)

Avisc

Ciomont da tosser

I proscimi terminns por la racoüda dal ciomont da tosser è:

- ai 14 de otober 2013: dales 8.30 ales 9.30 a Al Plan;
- ai 18 de novëmber 2013: dales 9.00 ales 10.00 a Al Plan.

I posc de racoüda è: a Al Plan dô comun.

Udiënzes por i geniturs

Con l'ann de scora nò vëgnel incé endô pité a Bornech les udiënzes por i geniturs. Eniann vën l'iniziativa tignida sot l'ennom "Domandes dai geniturs", vigne dëdölönesc dales 17.30 ales 19.30. Tla Ciasa Michael Pacher a Bornech (entrada sön la pert iadedô) saràl a desposiziun personal cualifiché dla "Familienberatung Bruneck", co ti pîta ai geniturs la poscibilité da damané consëis sön cuestiuns d'educaziun dai mituns, sön fistidi, problems, dificolitês. Geniturs po anüzé cösc sorvisc debann, te

forma anonima y zonza s'anunzié danfora. Le proiet vën finanzié tres la Comunité Comprensoriala

de Puster y le Comun da Bornech. Por enformaziuns pòn telefoné al 342/1214440.

Domandes dai geniturs

Storjede pro! Vigne dëdölönesc 17.30-19.30

Domandes sön l'educaziun - Fistidi - Pëis - Dificolitês

Ciasa Michael Pacher - Bornech (entrada doia)
por enformaziuns Tel. 342 121 44 40

Terza y ultima pert por la strada da Rina

Ai 19 d'agost èl gnü tignì na encuntada d'enformaziun por splighé la situaziun dai laûrs. Döt adöm èl gnü investì por la strada da Rina 10,75 miliuns de euro

Belo dan 10 agn àn motù - sce an ô di ensciö - la pröma pera por ti dé incé al paîsc da Rina na strada al vare con i tomps, realisenn danö le punt sora la Gran Ega. Dan da 6 agn àn spo pié a man le maiù laûr, chël dla strada enstessa. Rina à dagnora albü na strada scialdi stronta. Auti stontà da s'encunté, por ne baié nia de auti y camionns. Por na maiù coriera ne n'èl gnanca meso da roé sò te paîsc, mo cösc dess tosc ester passé.

Danter Longega y Rina vëgnel sën laoré por realisé le terzo y ultimo lot dla strada nea. Ai 19 d'agost èl roé adalerch a Rina l'assessor Florian Mussner y i tecnics dla Provinzia, co à en presonza dal Ombolt Albert Palfrader prejenté la situaziun dai laûrs, splighé cò che ara jarà ennant.

NA DESFIDA TECNICA

La terza pert è la maiù, co gnarà realisada sön na lunghëza de 2.050 metri. Tal tòch sönsom n'èl tecnicamonter nia tan saori da laoré, scrì la Provinzia t'en comunicat. L'injenier Gustav Mischì da Longiarü, co è incé direttur dai laûrs, à splighé che la strada passa en pert te posé dër ërc, olache al è sot ete material co ne tin nia, porchël vâl incé debojügn da laoré con microconi. La strada gnarà - desco tai pröms dui tòc - deslariada

Al vën laoré por deslarié la strada da Rina. (Foto: Stuffer)

a chi 6 metri, tanco döes striares da 2,50 m y ciamó döes lercs de mez meter por pert. Por ti porméter incé ales gran corieres da fà les ôtes, messaràn te cin' de maius ôtes jì con la strada de 2 metri sora le mür fora, à dit l'injenier Mischì. Cösc gnarà arjunt con na strotöra de petun armé, spëssa de 40 cm.

N'atra dificolté tecnica è les ertitès. Olache ara va, gnaràl splané la strada, mo endlunch ne se lascia cösc nia fà, porchël romagnaràl te val' posé ertitès cina al 15%.

I COSC

La terza pert à en cost total de 5,5 miliuns de euro. Dertan i laûrs

- à splighé l'assessor Mussner - ciararàn da laoré a na moda che an ne mëssi nia mèter sò semafori. La dörada dai laûrs è programada sön 650 dis. Con la terza pert se roarà en laûr de gran emportanza por la jont da Rina. Le pröm vare ea sté - desco dit - le punt sora la Gran Ega. Tal 2007/08 àn spo fat le pröm lôt dla strada sön na lunghëza de 540 metri; enlò ne n'ära nia cis büté con la firma, co ea jüda enmalora. L'ann passé èl gnü slüt jö le secundo lôt sön en tòch passa 1.000 metri lunch, y sën àn pié a man le terzo. Döt adöm - por strada y punt - à la Provinzia investì 10,75 miliuns de euro.

Pla prejentaziun dai laûrs sö Rina: l'assessor Florian Mussner, l'ombolt de Mareo Albert Palfrader, le direttur dal departimont Josef March, le direttur de repartiziun Valentino Pagani y le direttur dai laûrs Gustav Mischì. (Foto: Stuffer)

S'armere en compagnia è plü bel

Ai 9 d'agost èl gnü daorì le "Senior Park Cìamaor", olache jont plü de tomp à l'ocajun da fà de vigne sort de eserzizi por le bënester de corp y anima

Chi dal Senioreclub Mareo è jüs anter plü iadi a se lascé mostré da Markus Winkler c'ho che an fej endortöra i eserzizi.

Ince Ida de Candido è con feter 93 agn jüda a fà movimont.

Por eniann d'isté èl gnü aledé cotan de novitês ta Cìamaur. De gran laürs èl gnü fat por l'ampliamont dal areal de relaxamont forapert cuntra le ciamp dal sport. Dô che al è gnü motü sô mësés, banc da se sonté y da la pone, èl gnü cherié na spersa emplü olache la jont po sté a se goder la pêsc y la palsa che la natöra pîta.

Na secunda novité è le "Senior Park Cìamaor". Le Comun de Mareo à enciarié la dita Euroform K. Winkler Srl da Türesc da condü

y mëter sô atrezatöres stüdiades aposta por le movimont dla jont atompada. Le cost è sté de 9.537,00€ plü IVA. Ai 9 d'agost à le Comun organisé en dômsidé olache al gnea prejenté le parch nō. Ince sce al ea scialdi bor' tomp, èl empò roé adalerch zacotan de seniore.

Dôt adöm pòn fà encër 25 eserzizi, da susc o en compagnia. Eserzizi co dëida mioré la mobilité, l'ecuiliber, la manualité dai dëic, la coordinaziun, les articolaziuns, y ai dëida renforzé les iames.

Aconsié vëgnel da ne sforzé nia massa, da mëter man bel plan y aumonté spo damproia, aladô che an s'la sont. An ne dess nia proé atira da fà percursc massa rì o sfadiusc, y sce an mët man da sonti mé, dësson atira lascé.

Al momont èl gnü motü sô önn en percurs, mo sce al è en dé la orenté, se lascia le parch amplié con d'atri injins. L'envit ala jont atompada è chël da anüzé cōsta ocajun nea, sambën por fà movimont, mo ince por sté en compagnia fajenn ativité sana.

Acompagnamont por i scolari

Dai 16 de setëmber 2013 ai 6 de jügn 2014 pîta la cooperativa sozjala "Die Kinderfreunde Südtirol" en colaboraziun con le Comun de Mareo y l'Ofize provincial de assistonza scolastica l'acompagnamont dal dômsidé por scolares y scolari dla elementara, dagnora de lönesc y vëndres dales 14.00 ales 18.00, te scora elementara d'Al Plan. I "Kinderfreunde" acompagnëia y sostëgn i mituns por fà i compic de cîasa, al vën pité ativitês dal tomp lède y al vën ciaré ai bojügn individuai de vigne scolare. L'acompagnamont dal dômsidé dess ester en post d'encuntada olache i mituns po s'armere lediamonter, po fà tla calma i compic de cîasa, mo ciafa ince tomp da söghé y se fà amizies, y sambën ince se palsé fora. Le cost dal sorvisc è de 9,00€ al dé y môt (8,00€ por le 2. môt), plü en contribut una tantum de 20,00€. Le formular por se scri ete ciafun sön la plata internet www.kinderfreunde.it. Le formular scrit fora po gnì mené diretamonter por posta a: Sozialgenossenschaft "Die Kinderfreunde Südtirol", Andreas Hofer Str. 50, 39031 Bruneck. Pai Kinderfreunde ciafun ince enformaziuns plü monüdes. Telefonn: 0474/410402, e-mail: info@kinderfreunde.it y sön le sît internet.

“Tignì plü adöm y lascè pro le nö!”

Le diretur dl’Assoziasiun Turistica d’Al Plan Martin Resch respogn ales domandes sön la culta turistica, i cuatiers vonüs fora, la colaboraziun con i paurs y ci che al se dejidress por le dagnì

Le Saltà: Martin, co è pa jüda čina sën la sajun da d’isté?

Martin Resch: I s’al aspetân cotan plü debla. Mo i àn odü che pornanche al è gnü le čialt tlò da nos y soradöt tles ciütès, àra motü man da jì söpert. Jügn è sté scialdi slet, ajache al à ploü gonot y al è sté scialdi frëit. De messé s’à döt stabilisé y dô i cunc che i àn fat, y tolenn demez i pernotamoné dal Hotel Posta - co è pö sté slüt - ànse činamai albü en picio plus. Döt adöm arati che i ànse inće eniann d’isté en bun bilanz.

Con le 1. de jenà 2014 jarà en forza la culta dal turism. Èise belo fat val’ cunc sön ci che al gnarà ete?

Pa cösta culta n’èl nia čiamó döt definì dër tler. De önn en vers messunse dì che al è bun che la culta è gnüda, deache val’ assoziaziuns n’ea nia plü bones da la trà ennant. Dal ater vers èl gnü definì la culta bindebò bassa. Chi sot a 14 agn ne paia degüna culta y le 20% ti vën passé ennant al Consorzi Turistich. Dô i cunc che i àn fat, nes rèstel a nos encër 280.000,00€. Čina sën gnël trat ete dai eserzizi d’alberch (co afita) chi 460.000,00€. Cösc dij belo che al se mančia scioldi. Con la culta dal turism ne sunse nos nia bogn da corì i cosé dl’Azienda.

Co fajarëise pa spo da corì cösta ločia?

Tal dagnì saràra ensciö che i messarun damané ennant inće en contribut volotar, co sarà sogü plü bas co tai ultimi agn. I messun čiamó calcolé fora tan. Či che i oress alzé fora, è che la culta dal turism messarà gnü paiada dal scior y nia dal osti. Al ne porta nia da enjopé döt cant te önn en prisc. I sciori damanarà porčiodi che al è cösta culta. Nos àn fat ensciö che por avalié èl vigne scior co

Martin Resch, diretur dl’Assoziasiun Turistica d’Al Plan.

sojornëia te nüsc esezizi assoziès co cïafarà d’invern la cherta dal schibus debann, y d’isté èl pö belo la Summercard co pïta en gröm de alesiraziuns che d’atres localitès ne n’à nia.

Al ea preodü belo de jügn che le Comun aumontass la culta, mo ara n’è nia jüda. Èl pa gnü cïafé na soluziun?

Ara n’è nia jüda deache al manciâ čiamó les normes da pert dla Provinzia por ti pormëter al Comun da podëi aumonté. Al ea mâ na cuestiun aministrativa. Che la culta gnarà aumontada, è sogü. Sën se tràtera mâ da odëi te čì forma. Anter novëMBER messunse sëi de tan. Tlò depënel inće da čì che i ijins fej. Nos orun evité che i sunse te val’ categories i plü čers o i plü bunmarcé. I aumoné dess ester unitars te döt le raiun de Plan de Coronas, mo inće valgamia a öna con l’Alta Badia y l’Alta Val de Puster. Sce la Provinzia ess belo

da atira fissé na culta plü alta, ne messasson sën nia jì sö empara. Sce vigne comun po fà i aumoné por so cunt, pöl ester che önn en comun alzi deplü y önn demanco, cossa co ne büta nia.

Te Mareo èl püch plü co 4.000 leč. Tal plann de svilup turistich èl preodü da damané 600 leč laprò. Can àn pa dô Osta minunga arjunt le termo?

Chisc 600 leč è gnüs fora aladô de domandes co è gnüdes menades ete te Comun da porsones dal post. Ara se trata de strötöres co è belo, y valch co n’è nia čiamó. Iu arati che an ne poi nia ti dî a zacai dal post che al ne po nia amplié o fà en eserzize nö. Al dess inće ester en aumont de cualité y nia mâ de quantité. Döt adöm èl gnü fora chisc 600 leč, spo sce ai vën fac o manco, chël è en ater aspet. Aldédancö n’èl nia plü tan saori da cherié en eserzize nö. Düc sa che i cosé è bindebò alc. Le Comun

mët dant les condiziuns, mo spo mës vignönn enstës se fà i cunc. Y encö desco encö i fajessi bën bindebò avisa.

Cara foss pa na proporziun sana por Al Plan danter popolaziun y numer de leç?

Cösta è na ria domanda. Tan de leç che Al Plan po suporté o nia, mës un valuté aladò dal dagnì. Sce la situaziun economica vën miù, èl pa bën ciámó potenzial. Al depënn trep dal svilup economich. Sën desco sën ne portel nia da mèter sò en gröm de leç, y dedò messèi ciaré desche an i fej plëns.

Le comun de Mareo à encër 200 cuatiers vonüs fora a foresc. Gonot àldun baienn te cösc contest de leç frëic, jont co è mà tlò val' edemes al ann. Tan sontun pa cösta jont co ne va nia te nüs esercizi, o che secundes ciasas vën afitades ennant?

Cösta è sogü na gran problematica, mo i messun fà en vare zoruch y di che al è pa sté la jont dal post co à vonü: poester deache ai messâ, o deache ai orea fà snel en pü' de scioldi. Chël ne poi nia di. Secundes ciasas ànse en gröm y i ne n'adorun sogü nia d'atres laprò.

I conesciun incé le problem che al è caji che ares vën afitades ennant. Nos ne podun desco Aziënda nia fà contro, mo ai è gnüs fac dai Carabinieri y al è gnü abiné valgügn caji co n'ea nia en regola. Mo ara se trata de na porciontuala bindebò bassa. Chi co è gnüs abinës s'à incé ciáfè la Verda de Finanza co à fat ennant. Tal dagnì sarà ensiö che sce na porsona afita ia söa secunda ciasa, messarà le dé dant y incé paié la culta dal turism. La problematica n'arati nia tan grana cò che an mina. A vigne moda, sce zacai sa, dëssai s'al di a nos, spo ciarunse da dé ennant l'enformaziun. Al n'è sogü nia dërt che cöstes ciasas vëgni afitades ennant. Mo an ne po nia se sbürle a nos dl'Aziënda la gauja sce cösc sozedà.

Cal è pa le raport de collaboraziun danter Aziënda y sü sozi?

Nos n'àn nia de gran problems con i sozi. I àn odü che sce an ò laoré adöm, vara da ciáfè les porsones. I àn da fà con en gröm de jont, spo pòl ester che con öna o l'atra categoria àn plü rio fà. Mo sce i confrontèi con d'atres aziëndes, n'ànse nos feter degügn problems. I mës di che al è na bona collaboraziun, incé con les uniuns, co vën a daidé sce al è debojügn.

Tal Saltà de merz 2013 à le sorastant dai paur de Mareo dit che la collaboraziun con le turism ne n'è nia ciámó tan bona. Co la odëise pa da osta pert?

La discrepanza danter turism y paur sarà dagnora. I po mà di che sce al è sté problems con val' paur, ne s'ànse mai trat zoruch; i àn dagnora ciaré da ciáfè na soluziun. Gonot nen vara belo de cò che an ti va pomez al paur. Sc'i feji l'ejompl dla pista de paslunch, èl bën sté caji olache an à albü problems, mo al è pa dagnora gnü ciáfè na soluziun. Nos ciarun da fà jites olache al vën mostré la belëza dai lüsc, i àn motü tal liber che jont dess tigni šauber le paisc y la contrada, cumpré i produc dal post, y i sostignun sambën incé le marcé dai paur. Nos ne podun gnanca fà mirachi y i sà che val' iade èl sciori o incé zacai dal post co ne se comporta nia coretamenter con le paur. Mo sce al è val', dëssai gnü, che an po dagnora s'la baié fora.

Sö La Val èra jüda da arjunje n'acordanza con i paur por i passaji sön i trus da jì a pè y con la roda. Te Mareo nia ciámó. Ola falera pa?

Nos àn en iade analisé y coü adöm chi trus olache co foss enteressanc da passé y da scrì fora por les rodes. I ti àn spo mené fora a dotes les vijinanzas la cherta laorada fora dal LTS - Lia dles Assoziaziuns Turistiches de Südtirol - y dla Lia dai Paur, olache ara nen va incé da ti dé na indenisaziun ai patruns dal terac, mo ara n'è nia jüda da ciáfè n'acordanza. Al n'è de chi co oress na soma fora de mosöra - che nos ne sun nia bogn da paié, d'atri

dij che ai n'ò nia lascé passé, da d'atri n'ànse gnanca ciámó ciáfè na resposta.

Tanco ciámó dalunc da na soluziun?

Tlò sarà bindebò rio da ciáfè na soluziun. Da pert dla Provinzia èl en pü' ridicul che al vën enciarié les Assoziaziuns Turistiches da arjunje na soluziun. Tlò messass la Provinzia porté na soluziun. I mës incé di che en gröm co passa con la roda n'è pa gnanca sciori, mo jont dal post. Danter i sciori co è tlò èl le 90-95% co va ete por la val. I atri è chi co è bogn da jì cola roda y rōa incé sön chisc trus, y spo èl chi co è tan debli che ai ne rōa gnanca ta Pederü. A vigne moda, i proun da ciáfè na soluziun.

Mareo à le 70% de sciori taliagn, en confrunt a Corvara con le 55% o Badia con le 60%. Ciodi èl pa te Mareo tan na gran sona de taliagn?

Cösta domanda m'ai incé iu dagnora fat. A Valdaora èl p.ej. le 50-60% de todësc. Al è rio da ciáfè na resposta a cösta domanda. Iu arati che al ea tlò Al Plan belo laòta en gröm de strotöres co à dagnora laoré bun con le scior talian, y 'San Vigilio' à en bun ennom jö por la Talia. Con le crësce dal turism s'arà döt concentré deplü sön le talian, poester incé deache la jont dal post baià plü saori talian. Tai ultimi agn ànse proé tres deplü da abiné i todësc, mo cösc ne va nia da encö a en doman. Sc'i ciarun ala statistica de messé, ànse albü en aumont dal 22% dal scior todësch.

Tai ultimi agn èl gnü fat de gragn vari por la mobilité ete por la val. Cal è pa por l'Aziënda le travert da arjunje: limité ciámó deplü le trafich o val bun ensiö?

Con le bus ànse arjunt en gran travert y al è encö en gröm de sciori co cumpra la Summercard; ai s'anüza dal bus ete por la val co va vigne mes'ora, y eniann incé ta Furcia vigne ora. I sun ensiö stës bogn da smendrì cotan de trafich. Eniann d'isté ànse condüt ta Pederü 30.000 porsones y deplü. Sce an tol na media de döes porsones t'en auto, òl di 15.000

auti demanco ete por la val. Či che an ô arjunje è da ti comuniché al scior che al po lascé l'auto chit dertan la vacanza, deache con le bus rôel tanco endlunch. Al n'è nia mâ Pederü y Furčia, mo ai po inće anüzé le MareoBus da roé tles atres fraziuns. Nos sun na destinaziun co podess čiamó mioré de cösc vers, por podëi dî en dé che an è na localitè lèdia dai auti. Mo da cösc sunse čiamó dalunc.

Al è belo dio che jeeps ne va nia plü sô por munt. Èl pa čiamó lamentanzes de sciori, vëgnel pa čiamó baié da trasporté sô jont?

Sce an ti čiaa ai sciori, mëssun bën dî che chi plü de tomp lascia adentëne che ai n'è nia bogn da jî sô y che ai oress avëi na poscibilitè da roé sô a čiaré cöstes beles munts. Mo da tó demez le trasport èl sogü sté na bona proposta. Dô cösta sajun da d'isté sarà la junta co tira en bilanz y čiaa cò jî ennant de cösc vers. Dan val' agn èi čiamó dla minunga che al foss sté da organisé en trasport regulamenté sô por les munts, mo dô avëi odü le svilup dai ultimi agn, arati che desche al è sën èl la dërta situaziun.

La manifestaziun "Bun Prò Al Plan" à mostré tan bel che al è da avëi le zënter lède dal trafich, olache n po s'armere zona messëi mëter averda ai auti. Les sabetes de sajun vëgun endere tan prigrus che al è da s'armere tal zënter con i auti. Či soluziun Ves dejidrëise pa?

En zënter lède dai auti. Sce an ti čiaa a destinaziuns plü renomades, àres dotes en zënter lède dai auti, olache la jont n'è nia bria da mëter averda ai auti. L'obietif d'Al Plan mëss ester - soradöt d'isté - chël da avëi en raiun da jî a pè y zona trafich. I àn odü propio pa "Bun Prò" che ala jont ti sàl bel, che ara roda sô y jö y che inće la jont dal post va ienn amesa strada. I conësci bën les problematiches che al è da slü na strada. I mo recordi canche i laorà tl'aziënda a Ortijëi: le pröm iade che ai à proé da slü le zënter èl düc co se lascià sô. Al dedancö n'èl degügn co se ponsass da

passé enlò con l'auto, deache al è tres plën de jont. Le medemo val inće por Bornech. Sambën, an ne po nia mâ ensiö bel slü na strada. Al mëss ester na cossa ponsada sora bun y al ô ester inće infrastrotöres por podëi l'atué. I sun dla minunga che Al Plan è pa bën bun da arjunje cösc travert.

De či infrastrotöres turistichestess pa Mareo čiamó debojügn?

En abelimont dal salf dles manifestaziuns mëss gnî fat. Chël è na cossa bindebò emportanta, y dô che i àn i ultimi agn fat presciun, pöl che al vëgni fat. Sce i ponsi sën spontann, mo tomel ete en gröm de infrastrotöres, mo al è spo da odëi sce ares se lascia finanzié. Infrastrotöres por smendrî le trafich, infrastrotöres por le jî a pè, i ponsi tlò a na promenada. Mo massa tal detail ne n'oressi nia jî ete.

Sozieté dai Lifé, Assoziaziun Turistica y inće Comun à lascé fà dan val' agn en masterplan. Podëise dî či che cösc documont contëgn y či fins che al à?

Le masterplan à l'obietif da definî ola sunse pa nos, ola orunse pa roé y či mosöres adorunse pa por arjunje i obietifs. Nos sun tal laür sën, vare por vare, da concretisé či co vën dant. Lëite èl en gröm de cosses, en pert belo fates, p.ej. l'abelimont dla plaza da parché ta Pederü, le sorvisc de bus y le tru dla roda ete por la val, le tru da jî a pè ia La Pli, l'abelimont dla plaza, dal paiun, o inće la promenada co mo sess personalmonter dër bela. L'obietif dal masterplan è chël da fà Al Plan plü atratif. Lëite èl sambën inće vijjuns, desco alternatives de trasport da roé sön munt, co dess inće avëi lerch. Ala fin èl inće da odëi či co se lascia realisé.

Le masterplan ne ti è čiamó mai gnü prejenté a dōta la popolaziun. Pōn pa atué en documont tan emportant, zona che la jont sài či che al è lëite, zona enformé la popolaziun?

Nos àn fat grups de laür, olache al ea lëite rapresentanc dles categories desvalies - döt adöm

chës 25 porsones - co à spo inće le compit da enformé sōa jont sön či che al è gnü fat fora. Nos n'àn mai fat en socrèt d'enfora. Tal plann de svilup turistic èl inće lëite trepes cosses co è belo tal masterplan, mo le masterplan è laoré fora cotan plü avisa. Dan val' agn èl gnü fat te Mareo le plann de svilup. Y tal plann èl lëite che les categories economiches laurà fora en masterplan. Cösc è inće gnü fat.

Sce an baia de turism te Mareo, vëgnel baié scialdi mâ de Al Plan. Či funziun po pa avëi La Pli y Rina t'en dagnî turistic?

Le 95% dles strotöres d'alberch è a Al Plan. An čiaa bën da tó ete les fraziuns, mo al è scialdi rio. Les manifestaziuns co è tles fraziuns vën publicades ai sciori co è tlò, i čiarun da fà jites accompagnades olache i jun tles fraziuns, eniann ànse p.ej. organisé da jî a fà pan a La Pli olache i àn arjunt le mascimo dles porsones co podea tó pert y e.e. Sön proposta dai sozi dles fraziuns ànse inće tut sô tratatives y arjunt che la Summercard y la SkiMobileDolomites pòi gnî anüzada por le trasport publicch tles fraziuns. De gran valüta fössel sce ara jess da colié Al Plan con La Pli tres le tru da jî a pé. Inće canche al vën jornalisc, čiarunse dagnora da i accompagné inće tles fraziuns por ti lascé odëi nüsc bi posé.

Èl pa caji de dumping sōi prisc te Mareo y či podëise pa fà decuntra?

Al è caji inće te Mareo, mo cösc n'è nia mâ en problem che Al Plan à. Al è en pü' le "crebesc" dal turism, che pornanche val' ne va nia desche an mina, vàn jö con i prisc. Nos desco Aziënda podun mâ sensibilisé da tignî certi prisc, ajache da i alzé endô t'en secundo momont èl dër rio.

Na vijjion che i Ěis por le dagnî?

Bel fössel sce la jont se daoriss deplü, laorass plü adöm y ti consentiss inće val' al ater. Sce al gness tut na iniziativa privata co va inće a bën dla comunité, y sce la jont lasciass pro cosses nees. Enlò jessera gonot da arjunje cotan deplü.

Se recordun de nüsc moré

Al Plan
Erna Hilda Riedler vžd. Ties
Erna da Räs
+ ai 7 de messé
al'etè de 66 agn

La Pli
Signor Mèrch Graffonara
dl Monz
+ ai 14 de jügn
al'etè de 90 agn

Al Plan
Pirz Erlacher
de Corezla
+ ai 14 de messé
al'etè de 89 agn

Iniziatives

Edema dla Fede te Mareo

Les Ploanies d'La Pli y Al Plan
Lorganisèia dai 28 de setèmbër
ai 4 d'otober l'Edema dla fede.

Sabeda 28.09.13 ales 20.00:
daorida dl'edema te dlijia d'La
Pli, con na meditaziun abelida dai
grups dai jogn d'Al Plan y La Pli,
con le cianté de cors dai jogn.

Lönesc 30.09.13 ales 20.00: te salf
de calogna d'Al Plan gnaràl tignì
en referat con le psicologh Paul
Hofer, dal titul: "Cò po pa garaté

en matrimone o na vita de copia?"

**Dédedesaledema 02.10.13 ales
20.00:** te Ciasa dles Uniuns a La
Pli mèsa torona dal tema: "Fede:
tradiziun o convinziun?" Al baia
siur Pire Irsara, Paul Felix Rigo
dal Consèi de Ploania, Silvester
Ellecosta - comandant dai Scizeri
d'La Pli y Tresele Palfrader.
Moderaziun: Lois Kastlunger.

Jöbia 03.10.13 ales 20.00: te dlijia
d'Al Plan èl na meditaziun de Taizé

con le grup Taizé Val Badia. Dedò
poscibilitè de oraziun personala
con proieziun de imajes.

**Vëndres 04.10.13 dales 17.00 ales
21.00:** te salf dles manifestaziuns
d'Al Plan èl en workshop con le
prof. Albert Biesinger, professur
de pedagogia religiosa tla univer-
sitè de Tübingen, autur de trec
libri. Tema: "Kinder nicht um
Gott betrügen", sön l'empornanza
dl'educaziun religiosa. Danteréte
ciafarà düc val' da mangé y da bëre.

Fajede retlam tal Saltà!

Le Saltà de Mareo vèn fora cater iadi al ann, vigne
trèi mënsch. Al rōa te vigne ciasa de Mareo. Le
Comun pīta la poscibilitè da fà retlam tla plata de
comun, ci co è enteressant soradöt por les dites co
laora sölè teritore. Le retlam tal Saltà vèn fat te na
forma limitada (1 plata DIN A4 por vigne ediziiun).
Le cost dla plata entiera è de 320,00€ + IVA, por
mesa plata èl 160,00€ + IVA. Chi co à enteres po
tó sò contat con Pablo Palfrader al nr. 333 4762010,
palfrader@rolmail.net

Impressum: "Le Saltà" - Plata d'enformaziun dal Comun
de Mareo - Editur: Comun de Mareo / Ombolt Albert
Palfrader - Vèn fora cater iadi al ann - Diretor responsabl:
Iaco Rigo. Redaziun: Pablo Palfrader. Registrada pal
Tribunal da Balsan nr. 24/2011. Formataziun: Iaco Rigo.
Stamparia: Dipdruck, Rienzfelfstr. 15, 39031 - Bornech.
Misciun: Ciasa de Comun, str. Catarina Lanz 48, 39030 Al
Plan de Mareo (BZ), tel. 0474/501023, fax 0474/501644,
e-mail: info@comun.mareo.bz.it - Plata internet de
comun: www.comun.mareo.bz.it.

Trasport aprijé

Le sorvisc de trasport publich danter Al Plan y Pederü è gnü dal 2008 encà cin' iadi maiù. La domanda è corsciüda con le svilup

Dalunc pö l'ann 2008, canche le bus jea mâ trëi iadi al dé da Al Plan cina ta Pederü. En sorvisc co ne respognea bën nia ales esigënzes de na localitè turistica de pëis. Sèn tal ann 2013 ànse döt n'atra situaziun. Dertan la sajun alta da d'istè va le bus bën 17 iadi al dé. Cösc è garaté por mirit dla Repartiziun Provinziala dla Mobilité, l'Assoziaziun Turistica d'Al Plan y le Comun de Mareo. En cösc dé èl gnü aledé na encuntada danter l'assessur provincial ala mobilité Thomas Widmann, l'ombolt de Mareo Albert Palfrader y le direttur dl'Aziënda Martin Resch, por trà en bilanz dai resultaé. "Le sorvisc de ligna è gnü amplié vigne ann, y adöm con l'oferta y le daz por i auti, èl incé corsciü dassënn le numer de utënc", à dit l'assessur, co à baié de na iniziativa ejemplara co desmostra che le svilup economich, la creaziun de posé de laür y l'adoranza responsabla dal ambion po jì a öna.

Eniann èl incé gnü amplié le sorvisc de trasport da Al Plan ta Furcía, olache al è gnü registré en gran numer de passajiers. Incé sce l'oferta de trasport è radoplada respet al ann passé, n'èl empò nia

Martin Resch, Thomas Widmann y Albert Palfrader. (Fotos: osp)

dagnora sté lerch assà. Thomas Widmann à dit tla encuntada che chi co vën encö en vacanza à vëia de natöra y tranquilité. La jont co vën atlò da nos, lascia ienn l'auto chit, tan ennant che al è n'alternativa de valüta. Cösta ciafunse dan man te Mareo. Mo an n'ò nia s'archité atlò: Widmann à dit che belo dan da n ann èl gnü analisé la fatibilità tecnica da cherié en trasport con corieres eletriches, en proiet co podess - ensiö Widmann "por mirit dal svilup asvelt dla tecnologia, tosc gnì realté".

Material informatif dal trasport publich dertan l'isté: coliamont con Furcía y Pederü.

Tarifes por refeziun y danmisdé

Tla sontada de Junta dai 28 d'agost èl gnü definì danö les tarifes por la refeziun y le danmisdé tles scores

Con l'ann de scora nò, co à motü man ai 5 de setëmber, èl sté incé te Mareo na müdaziun dai orars, soradöt tles elementares, olache i scolari à scora vigne dé cina ales 14:10.

Le Comun de Mareo fistidiëia incé eniann da pitè les sorvisc dal danmisdé y dla refeziun. Belo le pröm dé de scora à i geniturs ciafé

la comunicaziun scritta che con l'ann nò èl gnü fat adatomoné dles tarifes. Cöstes à la Junta fissé tla sontada dai 28 d'agost (delibera 280/13).

TARIFES

Le prisc dal danmisdé è passé da 0,30€ a 0,70€ al dé; le cost dal past entier è passé por le pröm môt da 2,00€ a 2,70€. Por le 2. môt pairà

les families 2,50€ al dé, deperpo che por le 3. môt y vigne môt emplü, vëgnel conzedü en rebas dal 50%, tanco èl da païé 1,35€.

Le Comun i dà incé la poscibilità ales families con situaziun particolares, da i prejenté ala Junta na domanda scritta por la reduziun dla tarifa. Cöstes domandes gnarà tratades cajo por cajo.